

BETONBED

med automatisk vanding

Der er installeret et diskret automatisk vandsystem fra Gardena i bedet.

Betonsten kan bruges til mere end terrasser og kantsten. De kan fx bruges til at bygge bede, som her, hvor **vi bygger et skulpturelt højbed i store, rustikke Holmegaardsten.** Vi samler bedet med mørtel og udstyrer det desuden med et diskret automatisk vandingssystem, som kan indstilles, så vandet kommer, når det passer dig.

Sørg for, at de tunge betonsten bliver leveret i umiddelbar nærhed af det sted, du vil bygge bedet. Det er både nemmere og hurtigere på den måde.

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD

Teknisk nemt, men tungt arbejde.

LET

SVÆRT

TIDSFORBRUG

En weekends tid.

PRIS

- Højbed ca. 4.500 kr.
- Autovanding ca. 1.000 kr.

MATERIALER

Holmegaardsten i beton (IBF)

- 76 sten a 21 x 42 x 14 cm
- 5 sten a 21 x 21 x 14 cm

Andet

- Tørmørtel
- Beton
- Brolæggergrus
- Autovandingssystem (her sprinkler OS 140, pumpe, ventil og haveslange – alt sammen fra Gardena)

SPECIALVÆRKTØJ

- Fliseklipper, 14 cm, el. en stor vinkelsliber med klinge til sten.

Fundamentet først

Det første, du skal, før du kan bygge et bed i sten, er at plane underlaget. Først afrettes det groft med skovl og rive, dernæst spredes et jævnt lag grus, som stemples efterfølgende.

Når det er klaret, kan du lægge det første lag sten ud. Din vigtigste opgave er at sørge for, alt ligger i vinkel og vater – skævheder bliver hurtigt tydelige, når du begynder at bygge opad. Derfor er vaterpas og vinkel dine vigtigste stykker værktøj i første fase.

1

Tegn op, hvor bedet skal være. Start med at markere, hvor dit bed skal stå. Du kan tegne op med en spraydåse eller spænde murersnor ud.

2

Ret af med brolæggergrus. Brug dit vaterpas, en skovl og et par børfulde brolæggergrus til at skabe et plant underlag, som du kan bygge bedet op på. Husk at stampe gruslaget, så det pakker sig godt.

3

Begynd med tør mørtel. Når grunden er plan, åbner du en pose mørtel og hælder en passende mængde ud, hvor den første sten skal ligge. Der lægges yderligere mørtel ud, sten for sten, i takt med at de lægges.

4

Væd mørtlen, så binderen bliver aktiv. Mørtlen skal være fugtig og blød, men ikke våd og må ikke flyde ud.

5

Læg den første sten. Sæt den første række sten, og sørg for, at de ligger vandret og lige højt. Læg stenene med 5 mm afstand i fugerne.

6

Hjørnet skal være helt i vinkel. Når du runder det første hjørne, skal du sørge for, at vinklen er helt ret, ellers bliver bedet skævt, og det kan ses, når det vokser.

7

Byg, indtil du har lavet den første firkant. Tjek sten for sten, at højder og vinkler er ens og lige. Brug en gummihammer til at lave småjusteringer.

8

Lav en kantsikring. Når du har lavet den første firkant, graver du en 5 cm dyb rende langs ydersiden, som du fylder med beton. Renden sikrer, at stenene ikke bevæger sig udad, når der kommer jord i bedet.

Intelligent auto-vanding

For at gøre bedet lidt federe har vi valgt at installere et automatisk vandingssystem. Vi har valgt et fra Gardena, som kan styres med en app til telefonen, men der findes både andre styringsenheder og flere producenter at vælge imellem.

Systemet kræver, at der installeres en underjordisk ventilboks og nedgraves en vandslange i stift plastik, som tilsluttes vandet i dit hus.

Og så skal der selvfølgelig installeres sprinklere og kontrolenheder i selve bedet. Vi har valgt sprinklere, som ligger under jordoverfladen, indtil de tændes.

Den særligt stive PVC-vandslange nedgraves og føres op midt i bedet.

Slangen afsluttes med et tilslutningsstykke, som forbindes, når bedet er færdigt.

Der er installeret en diskret pop-op-sprinkler.

Gør fundamentet færdigt

Når du har bygget den første firkant, kan du udvide dit bed med flere, overlappende kvadrater. Til det formål skal du bruge en håndfuld halv sten, som du enten kan købe eller lave selv.

Du skal stadig sørge for, at stenene ligger i vater, samt at vinklerne passer, men det er nemmere nu, hvor den første kvadrat sidder fast i mørtel og kan bruges som land.

Husk, at alle de sten, du lægger nu, også skal forankres med en rende af beton, så de ikke skrider udad senere.

1

Start med en halv sten, når du starter den næste kvadrat. På den måde bygger du de to firkanter sammen.

2

Når du er startet med en halv sten, skal du også slutte med en, ellers er der noget galt.

Byg dit fundament så stort, som du ønsker det. Når du har lagt den sidste sten, tjekker du vater og vinkler igen. Du kan stadig nå at justere skævheder. Når du er tilfreds, lader du mørtlen tørre, før du går videre.

3

Du kan sagtens blande mørtelmassen med en murske.

Bland en stor spand mørtel. Du skal bruge en del mørtel til at samle de store sten, som har en del mere overflade end en mursten, så bland en god spand, før du starter.

4

Mørtlen trækkes på med tandspartel.

Du kan bruge en murske til at løfte mørtel ud af spanden, men træk den på med en bredtandet spartel. Væd stenene, før du fordele mørtlen.

Færdiggør bedet

Når du begynder at bygge opad, skal du altid starte i et hjørne. Det gælder, hver gang du starter et nyt lag. Så er du sikker på, at stenene ikke kommer til at hænge ud over kanterne.

Stenene skal ligge i forbandt – der skal altså hele tiden være en samling i midten under den sten, du er ved at lægge.

I takt med at du færdiggør lagene, justerer du stenene på plads med en gummihammer.

Husk forbandt, når du begynder. Når du lægger stenene, skal du sørge for, at de ligger i forbandt. Der skal være en samling midt under den sten, du er ved at lægge. På den måde forstærker stenene hinanden på tværs af samlingerne.

Start med et hjørne. Når du begynder at lægge sten på niveau to, tre, fire osv., så skal du begynde på et hjørne. Det er den nemmeste måde at undgå overhæng, når du når til hjørnerne.

Når det hele passer, så kan du hurtigt lægge et helt lag. I begyndelsen af hvert lag må du tjekke efter med vaterpas og vinkel. Når laget næsten er komplet, kan du se fejl med det blotte øje.

Finjustér med en gummihammer. Når en sten først er sat i en klat mørtel, er det uheldigt at løfte den igen, hvis den skal justeres. Tap den hellere helt på plads med en gummihammer.

Sådan halverer du store sten

Du får brug for at halvere et par betonsten på midten. Du har to muligheder. Du kan leje en fliseklipper og skille stenene med den, eller du kan skære dem igennem med en stor vinkelsliber. Har du kun en lille vinkelsliber, kan du ridse så dybt som muligt og knække dem med en mukkert.

Færdiggør hvert lag for sig. Hvis du vil afslutte de overlappende kvadrater i forskellige højder, så skal du afslutte et lag ad gangen, før du går videre. På den måde sikrer du, at det højeste lag ligger stabilt på fast grund.